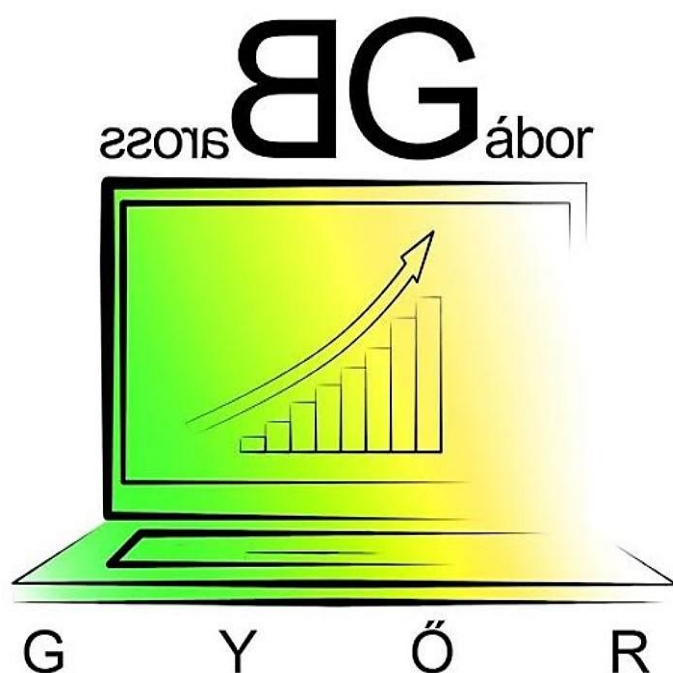


GYŐRI SZC BAROSS GÁBOR KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ
KÖZGAZDASÁGI TECHNIKUM

HELYI TANTERV



ANYANYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ
(9/KNY NYELVI
ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAM)

Óraszámok:

Évfolyam	9/Kny
Óraszám	72

Cél- és feladatrendszer

Az öt évfolyamos képzés első évében a már meglévő készségek, képességek szintre hozása, fejlesztése és tudatosítása a feladat - segítséget adva az idegen nyelv(ek) magas óraszámában való tanulásához.

Kiemelt cél az anyanyelvű írásbeliség normáinak alkalmazása, olvasható írás, biztos, problémaérzékeny helyesírás.

Elvárt az olvasási és szövegértési képességek folyamatos differenciálása és mélyítése; az értő hangos és néma olvasás, amely magában foglalja a különféle nyelvi szintek jelenségeinek felismerését, azonosítását, jelentésadó és jelentésmódosító szerepükre való reflexiót, a megértés szóbeli és írásbeli alkalmazását az elemi feladatmegoldástól a beszélgetésen át az önálló írásműig. Az anyanyelvi képzés kiemelt területe különféle hosszúságú, bonyolultságú, műfajú, rendeltetésű (pl. szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) különféle hordozókon közzétett szövegek olvasása, illetve megértésének, értelmezésének fejlesztése. A szövegértéssel szorosan összefügg a nyelvi eszközök és a jelentés kapcsolatának megfigyelése, felfogása, a különféle tartalmú és rendeltetésű, a mindennapi életben és az iskolai tanulmányokban előforduló szóbeli és írott szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek fokozódó önállóságú értelmezése.

A szövegalkotási képesség bevéésével összefüggő, azt megelőző, illetve kísérő feladat az önálló jegyzet és vázlatkészítés fejlesztése, az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját vélemény megfogalmaztatása szóban és írásban. A kulturált nyelvi magatartás kialakítása feltételezi az önkifejezéshez és a társas-társadalmi párbeszédhez szükséges szóbeli nyelvi képességek fejlesztését.

Átfogó cél a beszédpartnerekhez alkalmazkodó, a beszédhelyzetnek megfelelő nyelvi magatartás kialakítása, hangzó szövegek verbális és nem verbális kódjainak megértése és értelmezése, a hangzó szöveg különféle kommunikációs helyzetekben, beszédshándékokkal és célokkal, a beszédpartnerek kommunikációs shándékának, nem nyelvi jeleinek felismerése, azonosítása.

Elvárt feladat a mai magyar nyelv árnyalt és igényes használatához szükséges nyelvi, nyelvtani ismeret továbbépítése, fejlesztése; felkészítés a nyelvtani ismereteik önállóan alkalmazására a nyelvi-nyelvhasználati jelenségek megközelítésében. A nyelvi tudatosság fejlesztésének része, hogy a tanuló képessé váljon szövegformálási, szövegszerkesztési és helyesírási problémák megnevezésére, a hibák önálló javítására.

Fontos szerepet kap a tanulás tanítása, a tanulási szokások tudatosítása, különböző tanulási technikák megismerése, tudatosítása, többféle tanulási módszer megismertetése, tanulási stratégiák megismerése, alkalmazása. Az első évben lehetőség nyílik az információs társadalom hatásának tudatosítására: a digitalizált világ hatása mindennapi tevékenységünkre, szokásainkra, személyiségünkre és főleg: hatása a nyelvre – ezáltal a digitális kompetencia fejlesztése. Törekednünk kell arra, hogy az élőbeszéd és az írásbeli kommunikáció az első évben szinkronban legyen, a szokottnál több idő jusson a tanulók szóbeli megnyilvánulásaira. A szociális kompetencia, valamint az önismeret mélyítésével és a társas kultúra tudatosításával segítjük a tanulót a mindennapi életben való boldogulásban. A szövegalkotás képességének folyamatos fejlesztése a nyelvi előkészítő osztályban kiemelkedően fontos feladat. A szóbeli szövegalkotásban ez magában foglalja a köznyelvi normához alkalmazkodó adekvát kifejezésmód kialakítását. Az írásbeli szövegalkotás fejlesztésének középpontjában az alapvető szövegfajták jellemzőinek megismerését áll.

A TANANYAG TARTALMA

I. Tanulási szokások, tanulási technikák, módszerek megismertetése, tanulási stratégiák (4 óra)
A nyelvi képességek felmérése után a hiányosságok tudatosítása, az erősségek tisztázása, a tanulók nyelvi kultúrájának összehangolása egy választott képességtípusban: pl.: a hangos olvasás
II. Kommunikáció, tömegkommunikáció (10 óra)
- A kommunikáció jellemzői - A kommunikáció típusai: személyes, csoportos, nyilvános és tömegkommunikáció - A nem nyelvi jelek - A testbeszéd, testünk részvétele a kommunikációban - Szituációs gyakorlatok - A tömegkommunikáció jellemzői - Néhány tömegkommunikációs műfaj - Az új „szóbeliség” (skype, chat, blog, sms, e-mail) jelenségei és jellemzői - A reklám hatásmechanizmusa, a szappanoperák forgatókönyveinek jellegzetességei
III. Nyelvi szintek, a nyelv grammatikai jellemzői (16 óra)
- Hangtani ismeretek: a magyar hangállomány ismerete - A magánhangzók és mássalhangzók rendszere, a hangok alapvető képzési, ejtési jellemzői - A hangkapcsolódási szabályosságok típusai és a helyesírás összefüggése - A magyar hangrendszer nyelvjárási eltéréseinek megfigyelése, valamint egy tanult idegen nyelvi hangrendszerrel történő összehasonlítása - Alaktani sajátosságok: a szótő, a szóelemek szerepe és funkciója, kapcsolódási szabályaik - A szavak szófaji rendszerbe sorolásának kritériumai, hagyományai, egy lehetséges szófaji rendszer megismerése - Mondattani ismeretek
IV. Szövegértés, szövegalkotás (18 óra)
- A hangos olvasás gyakorlása - Az értő olvasás gyakorlása - Szövegértési stratégiák megismertetése - A szövegalkotás alapjai

- Vázlatkészítési gyakorlat
- Szövegértési gyakorlatok
- Szövegművek vizsgálata, elemzése
- Különböző szövegműfajok készítése
- Elbeszélő szövegfajták alkotása időrend- és nézőpontváltással
- Leíró szövegfajták önálló alkotása különböző térbeli váltással
- Saját élethelyzetek, élmények kifejezése
- Kreatív írás

V. Helyesírási ismeretek (18 óra)

- A helyesírás alapelvei, megismert főbb szabályszerűségei
- A szöveg központosításának szabályai, használata, az írásjelek funkciója
- Szövegelemzési gyakorlatok a központosítás szerepének tanulmányozására
- Helyesírási gyakorlatok az egybe- és különírás, a gyakoribb tulajdonnevek írására stb.
- Idegen szavak helyesírása, a latin betűs szavak átírása
- Helyesírási szótárak, elektronikus helyesírás-ellenőrző programok szerkezetének és működésének megismerése, használatuk az iskolai és a mindennapi szövegalkotásban.
- Az internetes szövegek eltérő helyesírása
- A normától való eltérés stilisztikai hatásának felismerése, értelmezése
- Az egyes tantárgyak szakszavainak, szakkifejezéseinek helyesírása

VI. Anyanyelvünk és más nyelvek (2 óra)

- Az eddig tanult ismeretek rendszerben való láttatása
- A műfordítások, átköltések, szó szerinti fordítás, a szakszövegek fordítása és a szépirodalom fordítása közötti különbség bemutatása
- Az internet fordítóprogramja

VII. Év végi ismétlés, rendszerezés, ellenőrzés (4 óra)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
I. Tanulási szokások, tanulási technikák, módszerek megismertetése, tanulási stratégiák	4
II. Kommunikáció, tömegkommunikáció	10
III. Nyelvi szintek, a nyelv grammatikai jellemzői	16
IV. Szövegértés, szövegalkotás	18
V. Helyesírási ismeretek	18
VI. Anyanyelvünk és más nyelvek	2
VII. Év végi ismétlés, rendszerezés, ellenőrzés	4
Összesen	72

TÉMAKÖR: Tanulási szokások, tanulási technikák, módszerek megismertetése, tanulási stratégiák

ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A nyelvi képességek felmérése után a hiányosságok tudatosítása, az erősségek tisztázása, a tanulók nyelvi kultúrájának összehangolása.

FOGALMAK

Az általános iskolában megismert fogalmak elmélyítése, bevésése.

TÉMAKÖR: Kommunikáció, tömegkommunikáció

ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulás, törekvés az érthető, kifejező beszédre. A beszéd zenei eszközei, nem verbális kommunikáció. Szóbeli szövegek megértése, reprodukálása, utasítások megfelelő követése, a kommunikációs partner szóbeli közlésének megértése. Az alapvető kommunikációs kapcsolatfelvételi formák ismerete és alkalmazása: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdezés, kérés stb.. Képes legyen a tanuló önállóan, illetve másokkal együttműködve a verbális és nem verbális kommunikáció kódjainak, kapcsolatainak, tényezőinek azonosítására, tudatos alkalmazására, a különböző szövegek megértésére, elemzésére, illetve kritikai feldolgozására a kommunikációs helyzet tér, idő és résztvevői szerepeinek (kontextus) megfelelően.

FOGALMAK

kommunikáció, tömegkommunikáció, adó, vevő, üzenet, kód, csatorna, valóság, testbeszéd, mimika, gesztus, testtartás, térközsabályozás, mondat- és szövegfonetikai eszközök, emblémák, média, skype, chat, blog, sms, e-mail, honlap, információ, hír

TÉMAKÖR: Nyelvi szintek, a nyelv grammatikai jellemzői

ÓRASZÁM: 16 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Hangtani, alaktani, szótani, szószerkezet-tani és mondattani ismeretek és azok megfelelő használata az írott és szóbeli szövegalkotás folyamatában. A nyelvi szintek elemző áttekintése révén az analitikus gondolkodás, a nyelvi tudatosság különböző szintjeinek harmonizálása. A nyelvi elemek értő, elemző használatának felidézése, mélyítése.

FOGALMAK

betű, hang, hangtörvény, szóelem, szótő, képző, jel, rag, szófajok, szószerkezet, összetett szó, szóképzés, mozaikszó, mondat, mondatfajták, egyszerű és összetett mondat, alá- és mellérendelő viszony

TÉMAKÖR: Szövegértés, szövegalkotás

ÓRASZÁM: 18 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A tanult szóbeli, írott és elektronikus szövegtípusok és jellemzőik. Olvasási stratégiák és azok adekvát alkalmazása különböző típusú és műfajú szövegek feldolgozásában, nyomtatott és elektronikus adathordozókon. A szöveg információinak és gondolatainak értelmezése és értékelése. A szövegalkotás lépései, az anyaggyűjtési technikák. A hallott szöveg megértésének fejlesztése (üzenet, szándék, hatás). A szövegértési és szövegalkotási készségek fejlesztése.

FOGALMAK

tagolás, tételmondat, kulcsszó, bevezetés, tárgyalás, befejezés, bekezdés, elbeszélő és leíró szövegtípus, szórend

TÉMAKÖR: Helyesírási ismeretek

ÓRASZÁM: 18 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Helyesírási alapelvek felismerése, használata, írásjelek adekvát használata, helyesírási szótárak ismerete és használata a gyakorlatban. A nyelvi normaérzék, a normakövető írás fejlesztése. A helyesírás rendszerszerűségének megismertetése. A hibajavítási képesség és az önkorrektúra fejlesztése.

FOGALMAK

helyesírás, helyesírási alapelv (kiejtés, hagyomány, szóelemzés, egyszerűsítés szerint), nyelvi norma

TÉMAKÖR: Anyanyelvünk és más nyelvek

ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az anyanyelven és idegen nyelven való gondolkodás felismertetése, tudatosítása.

FOGALMAK

fordítás, műfordítás

ÉV VÉGI ISMÉTLÉS, RENDSZEREZÉS: 4 óra

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYEI A 9. ÉVFOLYAM VÉGÉN:

- A tanuló különböző tanulási stratégiák alkalmazásával képes az új ismeretek befogadására, rendszerezésére, alkalmazására.
- Szóbeli és írásbeli kommunikációs helyzetekben megválasztja a megfelelő hangnemet, nyelvváltozatot, stílusréteget. Alkalmazza a művelt köznyelv (regionális köznyelv) nyelvhelyességi normáit.
- A tanuló felismeri és értő módon használja a különböző szövegeket. Az értő, kritikus befogadáson kívül képes önálló szövegalkotásra néhány alapvető műfajban. Szövegelemzési, szövegértelmezési jártasságra tesz szert a tanult leíró nyelvtani, szövegtani, ismeretek alkalmazásával.
- Képes rövidebb szövegek alapján önálló vázlatírásra és jegyzetelésre.
- A magyar nyelv leíró nyelvtanának ismeretében és biztos használatának birtokában képes az idegen nyelv tanulására, a magyar nyelvvel való összehasonlítására.
- Ismeri és megfelelő módon alkalmazza a helyesírási szabályokat.
- A tanuló rendszeresen használja a könyvtárat, a különféle (pl. informatikai technológiákra épülő) információhordozókat, hogy eligazodjon az információk világában; értelmesen és értékteremtően tudjon élni az önképzés lehetőségeivel.
- Képes olvasható, rendezett írásra.
- Képes értő hangos és néma olvasásra.

A TANULÓK ÉRTÉKELÉSE

Az értékelés főbb szempontjai

- A tanuló milyen mértékben értette meg és sajátította el a tananyagtartalmakat (pl. ismereteket, fogalmakat, összefüggéseket, szövegfeldolgozási eljárásokat, nyelvi normákat).
- Mennyire funkcionálisan, illetve mennyire önállóan tudja a fent részletezett tananyag-tartalmakat alkalmazni feladathelyzetben, problémamegoldásban, kérdésfeltevésben, érvelés során, reflexió megfogalmazásában, állásfoglalás kialakításában.
- Mennyire és milyen minőségben képes önálló kifejtésre (pl. a tanult, megértett fogalmak indokolt, önálló használatára; különféle elemzési, értelmezési eljárások alkalmazására; következtések, értelmezések indoklására; érvek felkutatására és rendszerezésére; véleményének megfogalmazására szóban és írásban, különböző műfajokban (pl. hozzászólás, kiselőadás, kommentár, elemzés, magyarázat, kifejtés, értekezés).
- Milyen mértékben és hogyan vesz részt a közös tanulási folyamatban (csoportmunkában, projektmunkában, könyvtári órákon, közös értékelésben, vitákban, értelmezésekben).
- A feladathelyzettel és magával a feladattal összhangban lévő konkrét értékelési kritériumok (pl. a tartalmi kifejtés minősége, megfelelő szókincs, szóhasználat, világos szerkezet, helytálló megállapítás, helyesírás, szöveghű előadás) megállapítása és előzetes közlése általában növeli a követelmények elfogadását, így az értékelés hitelességét is.

A TANULÓI TELJESÍTMÉNYEK ÉRTÉKELÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

A tanulók teljesítményének osztályzattal történő értékelése a tanórai tanulói tevékenységek szóbeli és írásbeli értékelése alapján történhet, így például:

- szövegek, jelenségek, problémák írásbeli vagy szóbeli kifejtése, értelmezése adott témakörben adott vagy önállóan választott szempont alapján;
- írásbeli vagy szóbeli beszámoló egy-egy témakörben a megadott szempontok, vagy önálló gyűjtés alapján;
- kiselőadás, önálló anyaggyűjtés előadása (adott és/vagy a tanuló által választott szempontokkal, adott időkeretben);
- szituációs játékok (történetek, jelenetek, improvizációk) eljátszása;
- vitaszituációkban való részvétel;
- évközi dolgozatok megírása meghatározott szempontok alapján minősítés céljából;

- tematikus, témazáró feladatsorok, amelyek átfogó ismeretekre és képességekre irányulnak, a minősítés és a tanári folyamat kontrollja céljából;
- projektmunkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése;

A tanári értékelés mellett a középiskolában más hatékony formák is érvényesíthetők, így a tanulók önértékelése (pl. a saját kiselőadásáé, fogalmazásáé). A diáktársak is felléphetnek az értékelő szerepében: pl. a disputa-programban, szituációs játékok, kifejező szövegmondás értékelésében.

AZ ELLENŐRZÉS MÓDJAI:

- témaegységek végén témazáró dolgozat
- témakörön belül szóbeli és írásbeli felelet, röpdolgozat
- szövegértési és szövegalkotási feladatok
- szorgalmi feladatok (pl. kiselőadások, PPT, gyűjtőmunka)
- projektmunka
- az órai munka értékelése
- házi feladatok

A témazáró dolgozat értékelése a Szakmai program alapján:

- 0 – 39 % - elégtelen
- 40 – 54 % - elégséges
- 55 – 69 % - közepes
- 70 – 84 % - jó
- 85 – 100 % - jeles